

Toimenpidesuunnitelma Taipalsaaren Kyläniemen Natura 2000 –alueella (FI0422005) tilalla Vaiviola (4:128) ja Ahola (4:28)

metsäkeskus

Yleiskuvaus

Taipalsaaren Kyläniemi kuuluu Salpausselän harjukokonaisuuteen. Toisen Salpausselän harjualue, noin 14 km pitkä reunamuodostuman osa käsittää leveitä deltamaisia reunatasanteita, kumpuilevia reunalaaajentumia, reunaterasseja sekä suuria reunaselänteitä.

Muodostuman rinteillä on monin paikoin hyvin edustavina kaksi alekkaista muinaisrantaä törmineen ja terasseineen, paikoin rantavalleja ja eroosiotörmä. Pinnanmuodot ovat melko jyrkkiä, varsinkin Paahde-Life-hankkeen kohdealueella.

Harjualue on valtakunnallisesti arvokas ja merkittävä sekä maaperältään että eliöstöltään. Kasvillisuus on pääosin kanerva- ja puolukkatyyppin kangasmetsää. Kasvistoon kuuluvat mm. kangasvuokko, kangasajuruoho, kangassara, hietaneilikka, hietarvokki, häränsilmä, metsänätkelmä, ukontulikukka ja kangaskorte.

Alue on osa valtakunnallista harjijensuojeluohjelmaa ja Natura 2000-ohjelma-aluetta. Taipalsaaren kunnan osayleiskaavassa alue on merkitty M-1 alueeksi, jolla on ympäristöarvoja.

Paahdeympäristöt ovat harjumetsien monimuotoisuudelle arvokkaita harvinaistuneita elinympäristöjä. Suurin uhkatekijä on umpeenkasvu. Puuston latvuston sulkeutuminen haittaa paahteisuutta. Hyönteisistä paahdeympäristöjen lajeja on erityisesti perhosissa, myrkkypistiäisissä, kovakuoriaisissa ja sirkoissa. Yli 50 % uhanalaisista perhosistamme on riippuvaisia paahdeympäristöistä.

Tavoitteet

Hoidon tavoitteena on jatkaa ja lisätä Kyläniemen alueen paahdelajistolle sopivien elinympäristöjen määrää. Toteuttamalla uusia pienaukkohakkuita (0,2 - 0,3 ha/toimenpidekuvio) poistetaan rinnettä varjostavaa puustoa ja paljastamalla kivennäismaata, saadaan lisättyä rinteiden avoimuutta ja paahteisuutta. Paljas kivennäismaa on monen uhanalaisen lajin elinehto.

Rehevöittäviä ravinteita vähennetään poistamalla hakkuutähteitä ja kariketta paahdekohteilta. Hakkuutähteet poltetaan mahdollisuuksien mukaan. Aiemmin hoidetuilla kuvioilla hillitään alueelle nousseen vesaikon varjostusvaikutusta ja lisätä paahdeympäristöille luonteenomaisia paljaan mineraalimaan laikkuja. Myös ajuruohon siirtoistutuksia harkitaan.

Karuihin kasvupaikkoihin erikoistuneet paahdekasvit hyötyvät, kun ravinteisuus kohteilla vähenee niiltä osin kun orgaanista ainesta poistetaan rinteeltä. Puuston ja kenttäkerroksen puuttuessa auringon valo pääsee paistamaan suoraan pohjakerrokseen tai paljaaseen mineraalimaan, jolloin lämpötila lähellä maanpintaa kohoaa ympäristöä korkeammaksi. Näin saadaan lisää elinympäristöjä kuivuuteen, kovaan auringon säteilyyn, korkeaan lämpötilaan ja jyrkkiin lämpötilanvaihteluihin sopeutuneelle paahdelajistolle.

Kohdealueen aiemmat luonnonhoitotoimenpiteet

Harjunrinteen pienaukot, kuviot 24 ja 25, on poltettu vuosina 2010-2011. Pinta-ala: 0,8 ha (molemmat pienaukot 0,4 ha) (yksityisomistus)

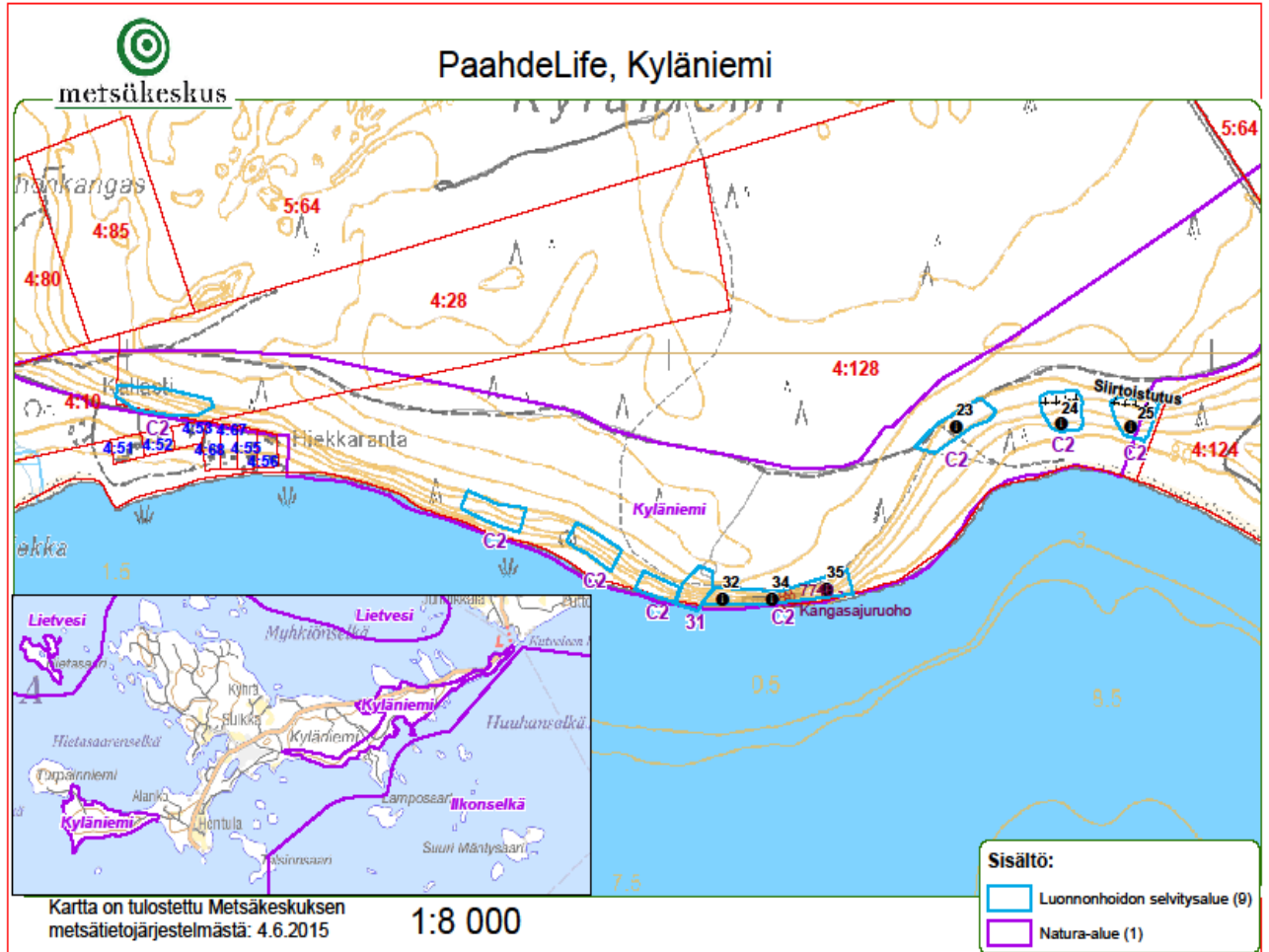
Elinympäristö: paahde-elinympäristö (harjun etelärinne), (VT)

Kuviot 24 ja 25 poltettiin osana Luonnonhoitoa liekillä-hanketta vuosina 2011-2011.

Kulotusalueen vieressä sijaitsee vuosina 2008-2009 toteutetut paahderinteen ennallistamishankkeen luonnonhoitokohteet (kuviot 32, 34 ja 35). Myös kuvion 31 jyrkkä rinne on aiemmin hakattu avoimeksi varjoliitäjien harrastuspaikaksi, jossa nyt runsaasti hietaneilikkaa. Kuvioilla 34 ja 35 jatketaan hietaneilikan ja ajuruohokasvustojen hoitoa lisäämällä pienaukkoa ja paljastamalla kivennäismaata.

Toimenpiteet ja toimenpidealueet

Nyt suunnitellut toimenpiteet tukevat poltokohteiden ja aiempia ennallistamistoimia laajempaa hoidettujen paahde-elinympäristöjen kokonaisuutta. Jatkotoimenpiteiden tavoitteena on ylläpitää ja tehostaa kohdealueen säilymistä paahdelajeille sekä lisätä sopivien elinympäristöjen määrää. **Hoitokohteet on merkitty karttaan C2-merkinnällä.**

Uusina hoitokohdealueina perustetaan aiemmista kohteista länteen päin kolme rinteen puuston poistohakkuuta pienaukkoina (0,2 - 0,3 ha). Näin saadaan lisättyä rinteen avoimuutta ja paahteisuutta kangasajuruohon ja paahdelajiston elvyttämiseksi. Poistettava puusto on pääosin koivua ja lehtipuuta. Puuston poisto ei ole mahdollista kaupallisena hakkuuna, vaan se tapahtuu elinympäristön hoitotoimenpiteenä hankkeen kustannuksella.

Erityisesti alueella olevat kangasajuruohoosiintymät merkitään näkyvästi maastoon ennen toimenpiteiden alkua.

Kohteilla tehdään maaperän raivausta ja kivennäismaalaikkuja. Paljas kivennäismaa on monen uhanalaisen lajin elinehto. Rehevöittäviä ravinteita vähennetään poistamalla hakkuutähteitä ja kariketta. Hakkuutähteet poltetaan mahdollisuuksien mukaan. Myös ajuruohon sirtoistutuksia harkitaan.

Toimenpiteenä aiemmin toteutetuilla kuvioilla ovat ensisijaisesti taimikon harvennukset ja paahdelajistoa suosivien avoimien kivennäismaalaikkujen hoitoa (kuvioilla 24 ja 25). Vastaavaa hoitoa tehdään myös muilla kuvioilla.

Esimerkki uudesta pienaukkokohteista ennen toimenpiteitä.

Maanpintaa laikutetaan miestyönä kuokalla ja laikusta poistettu laikuista pintakasvillisuus ja kunta siirretään pois rinteeltä.

Aiemmin poltetut kuviot 24 ja 25:

Pinta-ala 0,4 ha/ kuvio

luontotyyppi: Harjumuodostumien metsäiset luontotyypit (9060)

Luontotyypin uhanalaisuus: Harjumetsien valorinteet EN (Etelä-Suomi)

Kuvio 24 viisi vuotta polton jälkeen.

Hakkuun ja polton jälkeen kohteelle noussutta haapa- ja koivuvesaikkaa poistetaan raivaamalla ja kaulaamalla.

Kuvion ylärinteen kivennäismaan laikkuihin voidaan siirtoistuttaa kangasajuruohon pistokkaita.

Kuvion 23 yläreunassa tehdään taimiko harvennusta.

Mahdollisuuksien mukaan myös aiemmin käsiteltyjen kuvioiden 32, 34 ja 35 hoitoa jatketaan. Kallastin rinteiden yläreunaan ajuruohokasvuston tilaa parannetaan harventamalla taimikkoa.

Aikataulu

Hoitotoimenpiteet suunnitellaan keväällä 2015. Hakkuutoimet tehdään talvella 2016. Tämän jälkeen keväällä 2016 tehdään kohdealueiden varsinaiset hoitotoimet tämän suunnitelman mukaan. Kaikki toimet toteutetaan vuoden 2018 syksyyn mennessä.

Vaikutukset Natura 2000 -alueeseen

Tehtävät toimenpiteet eivät heikennä vaan vahvistavat niitä arvoja, joiden perusteella alue on valittu Natura- 2000 verkostoon. Tämän perusteella toimenpiteet eivät vaadi luonnonsuojelulain (1096/1096 65 §) mukaista Natura 2000- arviota.

INFO-taulu

Info-tyulut laitettu 9.6.2015 kohdealueelle sekä laavun seinään että maastoon.

Lausunnot toimenpiteistä

Lausunnot pyydetään Taipalsaaren kunnalta ja Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta.

LISÄTIETOJA:

Ennallistamistöistä vastaa Suomen metsäkeskus, Kaakkoinen palvelualue.

Lisätietoja Seppo Repo puh. 0400 715990.

Lisätietoja valtakunnallisesta Paahde-LIFE-hankkeesta hankkeesta:

www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Hankkeet/LifeLuontohankkeet/paahdelife.